

СЕКЦІЯ 3

ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ЗВО ЯК НАГАЛЬНА ПОТРЕБА РИНКУ ПРАЦІ

УДК 37.336.331.5

І.А. Бігдан, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ПІДПРИЄМНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ФІНАНСІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ

В умовах пандемії COVID-19 сучасний ринок праці є одним із найбільш вразливих сегментів української економіки. Запроваджені Урядом заходи з обмеження розповсюдження епідемії призвели до зменшення залучення робочої сили до економічної діяльності, зменшенню потреби в живій праці через недостатність попиту на різні товари та послуги вітчизняних підприємств. Скорочення рівня зайнятості населення у 2020 році порівняно з 2019 роком з 58,2% до 56,8% та зростання рівня безробіття з 8,6% до 9,2% торкнулося усіх вікових груп населення., зокрема, молоді віком до 25 років. У цій віковій групі найнижчий рівень зайнятості (25,8%) і найвищий рівень безробіття – 19,3%.

Невтішна статистика і протягом січня-лютого 2021 року – кількість зареєстрованих безробітних в державній службі зайнятості становила 610,9 тис. осіб, з них молодь віком від 20 до 25 років – 35,7 тис. осіб. Це в більшості випускники вишів. В розрізі деяких фінансових професій втратили роботу: відповідний працівник банку (філії, іншої фінансової установи) – 57 осіб, аналітик з кредитування – 13 осіб; аналітик (банківська діяльність) – 11 осіб; економіст – 289 осіб; економіст з фінансової роботи – 54 особи; менеджер (управитель) із надання кредитів – 129 осіб; інспектор фінансовий – 15 осіб.

Що ж пропонує ринок праці для працевлаштування молоді в сфері фінансів? Так, на 42 вакансії менеджера (управителя) з надання кредитів при кількості усіх безробітних в цій сфері понад 700 осіб лише кожен третій із молоді може розраховувати на робоче місце. На 6 посад фінансового інспектора претендентів 100 осіб, серед них 15 осіб – це молодь. Безсумнівно, шансів на працевлаштування здебільшого у претендентів з більшим досвідом роботи. Втім, це не єдиний критерій. Сьогодні вимоги роботодавців змінюють свої

орієнтири в бік підприємницької компетентності – складової ключових компетентностей фахівців в будь-якій сфері економічної діяльності. Вивчення переліку вимог, що висуваються до спеціалістів з фінансів, наприклад, такими компаніями як ТОВ «Агробудівельний альянс «Астра», ПрАТ «Фітофарм», ТОВ «НІК – Електроніка», ТОВ «Альянс Ойл Трейдинг», ТОВ «Мірафлор», АВ InBevEfesUkraine, ТОВ «Бріг», ІТ компанія HurmaSystem, компанія STVgroup дозволило нам виділити основні підприємницькі якості сучасних фінансистів в розрізі чотирьох сфер: організаційної; комунікативної; творчої; управлінської.

До організаційної сфери компанії відносять наступні якості: наполегливість, працездатність, дисциплінованість, самостійність, ініціативність, гнучкість, готовність до ризику.

Комунікативна сфера включає такі підприємницькі якості як комунікабельність – здатність вільного спілкування, адаптації до певних соціально-психологічних обставин, спроможність легко встановлювати контакти з іншими людьми та проявляти емпатію, вести переговори, здатність роботи в команді.

Сфера підприємницької творчості передбачає такі якості як пошук нових форм, методів організації фінансів, фінансового планування, контролю, готовність удосконалювати діючі, здатність розробляти нові проекти, фінансові рішення, тобто креативність.

Управлінська сфера охоплює лідерські якості керівників на управлінських фінансових посадах – здатність організувати та управляти колективом підлеглих, відповідальність за результати діяльності; інтелектуальні якості – аналітичний та гнучкий склад розуму, вміння стратегічно і логічно мислити, аналізувати великі обсяги інформації, уміння орієнтуватися у нестандартних ситуаціях та умовах, здатність аналізувати проблеми на підприємстві та власні і знаходити шляхи їх вирішення; професійна стресостійкість – здатність керівника протистояти негативному впливу стресових факторів.

Серед складових підприємницької компетенції фахівців з фінансів керівники компаній в більшості зазначають аналітичний склад ума, наполегливість, комунікабельність, відповідальність, активність.

Отже, формування підприємницької компетенції фахівців з фінансів є основою конкурентоспроможності молоді на ринку праці. Підвалини її формування закладаються ще в системі початкової освіти, під впливом сім'ї, друзів, культури тощо. Найсучаснішим напрямом розвитку вищої освіти вважається компетентнісна стратегія, пов'язана з перенесенням акцентів з накопичування майбутнім фахівцем нормативно визначених знань, умінь та навичок на формування у нього здатності практично діяти і застосовувати досвід у професійній та суспільній діяльності. Підприємницька компетентність визначена як

одна з 11 ключових в Законі України «Про освіту». Підвищення її рівня потребує не лише зміни змісту вищої освіти, але й створення відповідного освітнього середовища закладу вищої освіти, організацію в ньому освітнього процесу і застосування певних освітніх технологій.

УДК 378.016:005.591.6

Р.М. Бугріменко, канд. екон. наук, доц. *(ХДУХТ, Харків)*

СУТНІСТЬ І ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Інноваційність систем в освіті має такі форми існування та прояви. Перш за все, штучна освітня система може бути предметом інноваційної діяльності. Також система може являти собою проект чи модель (відображення) інноваційного освітнього процесу.

Із приводу цього, інноваційні освітні системи – це системи, функціонування яких супроводжується явищем інновації, що є чинником розвитку освітньої системи та рушійною силою. У цих випадках будь-яка система (або характеристика системи) включає інноваційні процеси, інноваційну діяльність та новації.

Ефективність реалізації інновацій на рівні закладу вищої освіти в основному залежить від великої кількості чинників, перш за все від інноваційного потенціалу цього закладу.

Інноваційний потенціал закладу вищої освіти – це здатність сприймати, створювати та реалізувати нововведення. Це є основою для створення моделі інноваційного розвитку закладу вищої освіти, яка визначає можливості закладу щодо інноваційної діяльності: особистісний та матеріально-фінансовий потенціал закладу вищої освіти.

Особистісний потенціал закладу вищої освіти – це професійні навички керівників, викладачів для здійснення інноваційної педагогічної діяльності та навички контингенту здобувачів вищої освіти.

Матеріально-фінансовий потенціал закладу вищої освіти передбачає наявність у навчальному закладі приміщень для проведення колективних заходів; зручний режим експлуатації цих приміщень; наявність фінансових можливостей забезпечення інновації (гнучкість щодо використання фінансів, оплата додаткової праці викладачів), копіювальної та оргтехніки.